

Ze života chemických společností

Medaile České společnosti chemické byla udělena prof. Christopheru Michaelu Ashtonu Brettovi z University v Coimbře

Ve slavnostní a důstojné atmosféře valného shromáždění Evropské chemické tematické sítě (ECTN, European Chemistry Thematic Network) v prostorách VŠCHT Praha převzal dne 21. 4. 2018 prof. Christopher Brett, president elect Mezinárodní unie pro čistou a užitou chemii (IUPAC) Medaili České společnosti chemické, nejvyšší ocenění ČSCH udělované za vynikající přínos v oblasti chemických věd spojený se zásluhami o ČSCH a českou chemickou komunitu.

Prof. Brett je vynikajícím a světově uznávaným odborníkem v oblasti elektroanalytické chemie se zaměřením na nové elektrodové materiály, chemicky modifikované elektrody a chemické senzory a biosenzory. Po absolvování Univerzity v Oxfordu působí od roku 1981 na přírodovědecké fakultě jedné z nejstarších evropských univerzit – Univerzity v Coimbře. Je autorem či spoluautorem 2 monografií, 22 kapitol v monografiích a téměř 300 publikací v renomovaných časopisech. Jeho h-index má imponující hodnotu 45. Zastával řadu významných volených funkcí ve významných národních (Portugalská chemická společnost) i mezinárodních (Mezinárodní elektrochemická společnost ISE, IUPAC, aj.) organizacích. V IUPAC postupně zastával řadu významných funkcí na úrovni výboru pro

Foto: Prof. Drašar (vpravo) předává Medaili České společnosti chemické prof. Brettovi (vlevo)

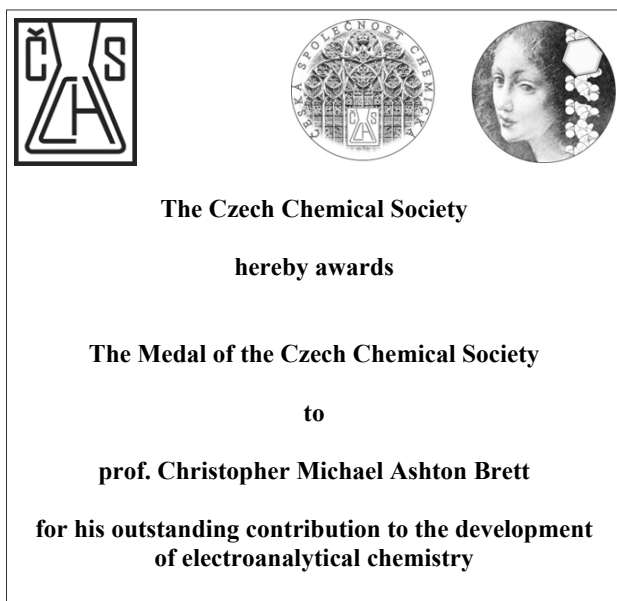
elektrochemii, pro chemické vzdělávání, divize fyzikální a biofyzikální chemie, a výkonného výboru IUPAC. Od roku 2017 zastává v IUPAC funkci president elect.

Od r. 1990 prof. Brett intenzivně spolupracuje s řadou českých elektrochemických laboratoří (UNESCO laboratoř elektrochemie životního prostředí na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze, Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR v Praze, Biofyzikální ústav AV ČR v Brně aj.). Výsledkem je řada společných publikací, společná organizace významných mezinárodních elektrochemicky orientovaných konferencí a seminářů a zejména řada výměnných pobytů českých studentů v laboratoři prof. Bretta v portugalské Coimbře. Rozsáhlé odborné i organizační aktivity prof. Bretta nepochybně významným způsobem přispěly k rozvoji naší elektroanalytické chemie.

Je tedy nepochybné, že prof. Brett v plné míře splnil všechny předpoklady pro udělení tohoto nejvyššího ocenění ČSCH. Rád mu touto formou jménem svým i jménem rozsáhlé skupiny jeho přátel v České republice blahopřeji k udělení Medaile České společnosti chemické a těším se na další příjemnou, užitečnou a efektivní spolupráci.

*Jiří Barek,
předseda Odborné skupiny analytické chemie ČSCH*

Kopie atestu o udělení Medaile České společnosti chemické prof. Brettovi

Cena Metrohm 2017

Jedním z hlavních úkolů České společnosti chemické je nepochybně péče o nastupující generaci chemiků, bez níž si nelze představit budoucnost naší chemie v žádné oblasti a tím spíše v oblasti analytické chemie, která je nepostradatelná pro další rozvoj většiny přírodovědných i technických oborů, medicíny a dalších celospolečensky důležitých oborů. Jasným cílem aktivit Odborné skupiny

analytické chemie České společnosti chemické proto musí být vzbuzení a udržení zájmu nastupující generace o analytickou chemii. A v oblasti elektroanalytické chemie, která má v naší zemi úctyhodnou a záviděníhodnou tradici, je vlajkovou lodí aktivit naší odborné skupiny soutěž o Cenu Metrohm, která má jednak vzbudit zájem mladé generace o tuto fascinující a stále se úspěšně rozvíjející oblast analytické chemie a jednak odměnit a podpořit ty, kteří jejímu kouzlu již podleli. Zde je jistě na místě více než srdečně poděkovat firmě Metrohm Česká republika, a zejména jejímu řediteli Ing. Peteru Barathovi, PhD., za neocenitelnou podporu činnosti naší odborné skupiny v oblasti elektroanalytických metod. A to nejen více než velkorysou podporou výše zmíněné soutěže, ale i účinnou a nezištnou podporou celé řady dalších akcí, jako jsou různé elektrochemicky orientované semináře, konference, kursy, workshopy, demonstrační laboratoře a další akce, které nepochybně výrazně pomáhají ke zkvalitnění naší elektroanalytické chemie a jejího obrazu v celoevropském i celosvětovém měřítku a zejména ke kvalitní výchově mladých elektroanalytických chemiků, bez nichž si další rozvoj této vědní disciplíny nelze představit.

Díky nezištné podpoře firmy Metrohm Česká republika a díky obětavé práci řady členů Odborné skupiny analytické chemie a Odborné skupiny elektrochemie České společnosti chemické proběhl dne 14. 2. 2018 na Chemickém ústavu Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze na Albertově v pořadí již šestý slavnostní seminář Moderní elektroanalytické metody 2018, na kterém byly předány Ceny Metrohm za rok 2017. Stejně jako v předchozích letech se jednalo jednak o Cenu Metrohm za nejlepší publikaci mladého elektroanalytického chemika do 35 let (v této kategorii byly letos výjimečně uděleny 4 ceny, každá dotovaná částkou 10 000 Kč) a jednak o Cenu Metrohm za celoživotní přínos k rozvoji elektroanalytické chemie (zde byla udělena jediná cena dotovaná částkou 20 000 Kč). Ocenění mladých elektroanalytických chemiků má stimulovat jejich zájem o tento obor a ukázat i jejich vrstevníkům, že naše odborné skupiny si váží jejich práce a chtějí jim při ní v rámci svých možností pomáhat. Ocenění za celoživotní práci je pak výrazem naší úcty k lidem, kteří významnou měrou přispěli k dobrému jménu naší elektrochemie a ukazují tak cestu našim mladším kolegům. I proto byly první dvě přednášky letošního semináře věnovány památce vynikajících elektrochemiků, kteří tuto roli splnili příkladným způsobem. První přednáška byla věnována památce prof. Ing. Karla Štulíka, DrSc., dlouholetého předsedy Odborné skupiny analytické chemie a mezinárodně uznávaného reprezentanta české elektrochemické školy. Právem předněst tuto přednášku byl letos pectěn Ing. Radovan Metelka, PhD z Univerzity Pardubice, který ji věnoval současným aplikacím uhlíkových tištěných elektrod v elektrochemických (bio)senzorech. Druhá přednáška byla věnována památce RNDr. Michaela Heyrovského, PhD, prvního laureáta Ceny Metrohm za celoživotní přínos k rozvoji elektroanalytické chemie, noblesního elektrochemika, který po celý život důstojně reprezentoval českou elektrochemickou školu. Přednáška

Foto: Laureáti Ceny Metrohm 2017 držící své diplomy. Zleva Ing. Veronika Svítková, prof. Libuše Trnková, Mgr. Karel Lacina, Mgr. Jan Špaček

„Od oscilografické polarografie ke strukturně citlivé analýze biomakromolekul s Michaelem Heyrovským“, kterou přednesl jeden z jeho nejbližších spolupracovníků prof. RNDr. Emil Paleček, DrSc., byla důstojným ohlédnutím za životem i prací RNDr. Michaela Heyrovského, PhD, účastníka všech předchozích seminářů, který nás opustil v loňském roce. Více než sto účastníků si vyslechlo další mimořádně zajímavé přednášky věnované citlivosti struktur DNA vůči kvantovým tečkám a UV záření hodnocené elektrochemickým DNA biosenzorem (prof. Labuda, Slovenská technická univerzita v Bratislavě), elektrochemickým imunosenzorům v diagnostice nádorových onemocnění (RNDr. Lucie Korecká, Ph.D.), vývoji a aplikaci chirálních DNA afinitních ligandů z pohledu elektrochemika (prof. Vacek, UP Olomouc), elektrochemii v oblasti tištěné elektroniky (Ing. Syrový, Univerzita Pardubice) a novým perspektivám přístrojového vybavení pro elektrochemickou laboratoř (Ing. Barath, Metrohm Česká republika).

Stejně jako v minulých letech i letos rád uvádím jména všech mladých elektrochemiků, kteří do letošního kola této soutěže poslali své mimořádně kvalitní práce. Opět bez titulů, jak bývá zvykem u odborných publikací, avšak s jejich pracovišti, která velmi důstojně reprezentovali a kterým patří náš dík za podporu mladých a nadějných elektroanalytických chemiků. Jedná se o následující kolegy a kolegyně: **Julius Gajdar** (PřF UK Praha), **Dmitro Bovol** (PřF UK Praha), **Jan Klouda** (PřF UK Praha), **Martin Konhefr** (MU Brno), **Karel Lacina** (MU Brno), **Zuzana Chomisteková** (Katolická univerzita Ružomberok), **Anna Makrlíková** (PřF UK/ÚFCH JH), **Lukáš Nejd** (Technická univerzita/Mendelova Univerzita Brno), **Martin Prokop** (FCHT VŠCHT Praha), **Táňa Sebechlebská** (ÚFCHJH/Komenského univerzita Bratislava), **Štěpánka Skálová** (PřF UK/ÚFCH JH), **Veronika Svítková** (STU Bratislava), **Milan Sýs** (Univerzita Pardubice), **Jan Špaček** (BFÚ AV ČR Brno), **Jaroslava Zavázalová** (PřF UK Praha).

A nyní to nejdůležitější: **Cenu firmy Metrohm za nejlepší práci mladého elektroanalytického chemika**

v roce 2017 získali:

Karel Lacina (PřF MU Brno/CEITEC) za práci Selective electrocatalysis of reduced graphene oxide towards hydrogen peroxide aiming oxidases-base biosensing: Caution why interpreting (Electrochimica Acta 223, 1 (2017)).

Martin Prokop (FCHT VŠCHT Praha) za práci A rotating rod electrode disk as an alternative to the rotating disk electrode for medium-temperature electrolytes, Part I: The effect of the absence of cylindrical insulation (Electrochimica Acta 245, 614 (2017)).

Veronika Svitková (FCHPT STU Bratislava) za práci Assessment of CdS quantum dots effect on UV damage to DNA using a DNA/quantum dots structured electrochemical biosensors and DNA biosensing in solution (Sensors and Actuators B 243, 435 (2017)).

Jan Špaček (BFU AV ČR Brno) za práci Label-free detection of canonical DNA bases, uracil and 5-methylcytosine in DNA oligonucleotides using linear sweep voltammetry at a pyrolytic graphite electrode (Electrochemistry Communications 82, 34 (2017)).

Podle názoru odborné poroty se jedná o špičkové práce šířící dobré jméno české a slovenské elektroanalytické chemie v uznávaných světových časopisech. Za to patří díky nejen oceněným autorům, ale i jejich mateřským pra-

covištím, která bezesporu výrazným způsobem napomohla jejich vzniku. Totéž lze říci i o všech dalších vynikajících soutěžních pracích.

Po ocenění mladých elektrochemiků byla oceněna žena, která celý svůj profesionální život věnovala jejich výchově.

Cenu Metrohm za celoživotní přínos k rozvoji elektroanalytické chemie za rok 2017 získala prof. RNDr. Libuše Trnková, CSc. za přínos k výzkumu a výuce v oblasti bioelektrochemie.

Osobnost prof. Trnkové není třeba naší elektrochemické veřejnosti představovat. Za její obětavou práci v oblasti elektrochemie jí jistě patří díky nás všech. A rád bych své poděkování doprovodil přáním, abychom osobností jejího formátu měli co nejvíce. Jistě by to prospělo naší elektrochemii, naší mladé generaci i nám všem.

Všem oceněným blahopřejeme a těšíme se na další soutěž Cena Metrohm 2018, jejíž výsledky budou vyhlášeny opět na slavnostním semináři na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze v únoru 2019.

Jiří Barek,

*předseda výboru Odborné skupiny analytické chemie
České společnosti chemické*

Akce v ČR a v zahraničí

Rubrika je k dispozici na webu na adrese <http://csch.cz/akce/seznam/>.

Odborná setkání

Setkání chemických technologů v Mikulově

Čas pádí jako bláznivý..., je konec dubna a za námi je další prima setkání chemických technologů na mezinárodní konferenci ICCT 2018. Letošní konference, konaná ve dnech 16.–18. 4. 2018 v mikulovském hotelu Galant, umožnila setkání a sdílení poznatků a zkušeností bezmála třem stovkám odborníků a fanů chemické technologie z Česka i ze zahraničí. Letos na ICCT dorazili technologové z Ruska, Slovenska a Německa. Hotel Galant je pro účely této konference velmi atraktivním místem, nabízí dostatek pohodlí i prostor jak pro ubytování, tak pro prezentace formou plakátových sdělení či přednášek konaných paralelně v až pěti sekcích. Nabízí i prostory pro večerní poklábosení s kolegy a navazování nových kontaktů, přátelství a spolupráce mezi akademickou a komerční sférou. V letošním roce navíc účastníkům přálo i krásné, téměř letní počasí, které umožnilo strávit chvílky volna procházkou ulicemi Mikulova nebo třeba krátkým výstupem na Svatý Kopeček s nádherným výhledem po rozkvetlé Jižní Moravě.

Laureát Ceny Viktora Ettela – Ing. Miloslav Slezák, CSc.